

27.07.2018

Doctorat en Demografia (UAB)

Autor: Kenneth Pitarch Calero

Títol de la Tesi: Anàlisi sociodemogràfica de la migració valenciana a Catalunya i altres destinacions

Co-direcció: Andreu Domingo; Amand Blanes

Resum.- La Tesi té com a objectiu donar visibilitat als migrants valencians que viuen a Catalunya, però també a l'estranger, a partir dels supervivents de les últimes onades migratòries dels segles XX i XXI. Així mateix, també es planteja com un exercici de memòria històrica en estudiar les migracions de la primera onada del segle XX. La investigació es vertebrava al voltant d'un fenomen demogràfic de gran importància per a Catalunya des de finals del segle XIX: la migració interna de la resta de l'Estat. Dins de tots els grups interns, els valencians destaquen per haver estat un dels grups pioners en l'arribada a Catalunya. No obstant això, el seu estudi havia estat fins ara menystingut, de manera que esta tesi va ser ideada per acabar amb este buit acadèmic.

Al llarg dels sis articles que componen el cos principal de la investigació, s'estudien un conjunt d'aspectes sociodemogràfics de la migració valenciana i els seus descendents. Prèviament, per dur a terme de manera satisfactòria el procés de recerca, es van plantejar un total de quatre hipòtesis per contrastar: (i) les migracions valencianes al segle XXI a Catalunya prefiguren el perfil de les migracions internacionals del 2008, (ii) les noves dinàmiques migratòries valencianes transformen els espais residencials de la població valenciana i en creen de nous, (iii) la migració valenciana a Catalunya s'ha beneficiat de la seua relació històrica, cultural i lingüística amb Catalunya i (iv) les migracions valencianes a Catalunya són eminentment per raons econòmiques, però contemplen altres motivacions.

En termes temporals, s'han abraçat les migracions protagonitzades per valencians des de finals del segle XIX fins a l'actualitat. En termes territorials, ens centrem en Catalunya i l'estranger. A més a més, una de les particularitats del treball ha estat la combinació de metodologies diferents. D'esta manera, a banda de l'anàlisi demogràfica clàssica dels estocs i fluxos feta amb fonts de caire quantitatiu, s'ha incorporat un experiment participatiu de Ciència Ciutadana (CC) i el treball qualitatiu, centrat en l'anàlisi de les entrevistes en profunditat a valencians i els seus descendents. La combinació d'estes fonts ens ha permès arribar a aspectes que no haguéssim abraçat recurrent únicament a fonts tradicionals.

De l'anàlisi de tot el conjunt de dades obtingudes, es conclou que les migracions valencianes són un fenomen demogràfic de gran interès, no tant pel seu nombre, sinó per les seues causes i conseqüències, tant per als propis protagonistes com per als seus descendents. Els resultats obtinguts apunten que: (i) les recents onades migratòries han produït una sèrie de canvis i transformacions demogràfiques, entre els quals destaca, sobretot, el rejuveniment de l'estructura sociodemogràfica dels valencians i l'augment dels moviments emigratoris del País Valencià, de manera que la situació viscuda a Catalunya es va replicar a l'estranger arran de la crisi econòmica; (ii) d'estos nous moviments emergeixen tres àrees d'assentament preferent de la migració valenciana a Catalunya i països nous se prefiguren com a noves destinacions a l'estranger -com el Regne Unit, Alemanya i els EEUU o Equador-; (iii) la migració valenciana a Catalunya s'ha vist afavorida per l'arrelament dels seus moviments migratoris i els lligams compartits, fet que ha col·locat, tant als valencians com als seus descendents, en una millor posició de cara a un ascens social i una integració sociolaboral i (iv) darrere de les tradicionals motivacions socioeconòmiques de la migració, en el cas dels valencians s'amaguen tot un seguit de causes relacionades amb les conseqüències de la postguerra i el Franquisme, els nexes culturals i socials entre ambdós territoris, la demanda selectiva d'una emigració amb coneixement del català, l'inici o la continuació de la formació acadèmica o, simplement, l'experiència de viure en un territori diferent del País Valencià, però a la vegada tan proper.